Lieta Nr.C40083917
Lietas arhīva Nr.CA-0089-18/10

ECLI:LV:KUAT:2018:0615.C40083917.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2018.gada 15.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja: Z.Zaiceva
tiesneši L.Vēbere un J.Mauliņa
ar sekretāri E.Mazo

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu AS "Ventspils tirdzniecības osta" prasībā pret zvērinātu advokātu Anatoliju Gļanenko un ZAB "Zvērināta advokāta A.Gļanenko birojs" par atbrīvošanu no pienākuma apmaksāt advokāta rēķinu sakarā ar AS "Ventspils tirdzniecības osta" apelācijas sūdzību par Ventspils tiesas 2017.gada 27.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 1.jūnijā AS "Ventspils tirdzniecības osta" cēlusi tiesā prasību pret zvērinātu advokātu Anatoliju Gļanenko un ZAB "Zvērināta advokāta A.Gļanenko birojs" (turpmāk tekstā Birojs) par atbrīvošanu no pienākuma apmaksāt advokāta izrakstītu rēķinu. 2017.gada 23.aoktobra grozījumos, lūdzot atzīt, ka atbildētājiem nepastāv tiesība prasīt papildu honorāru saskaņā ar 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punktu, atzīt par spēkā neesošu zvērināta advokāta A.Gļanenko 2017.gada 7.martā izrakstīto rēķinu Nr.48, atbrīvot atbildētāju no pienākuma veikt 2017.gada 7.martā izrakstītā rēķina Nr.48 apmaksu, piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājai likumiskos procentus 1395,73 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

[1.1] Prasītājs norāda, ka saskaņā ar 2011.gada 16.novembra Vienošanos un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās starp prasītāju un Biroju, Birojs bija nolīgts juridiskās palīdzības sniegšanai tiesas sēdē un vēlāk kasācijas sūdzības sastādīšanai un iesniegšanai, papildus pielīgstot, ka Birojs būs tiesīgs saņemt papildu honorāru, ja prasītājai labvēlīgs spriedums stāsies likumīgā spēkā līdz Vienošanās termiņa beigām. Līdz Vienošanās termiņa beigām labvēlīgs spriedums netika panākts, līdz ar to nepastāv tiesisks pamats papildu atlīdzības izmaksai.

[2] Ar Ventspils tiesas 2017.gada 27.novembra spriedumu prasība noraidīta, vienlaicīgi atcelts lietā piemērotais prasības nodrošinājums.

Tiesa novērtējusi, ka 2017.gada 7.martā zvērināts advokāts Anatolijs Gļanenko izrakstījis prasītājai rēķinu Nr.48 par juridisko pakalpojumu sniegšanu 53 518 EUR apmērā, rēķins iesniegts izpildei zvērinātai tiesu izpildītājai.

Tiesa secinājusi, ka lietā nav strīda par to, ka 2011.gada 16.novembrī starp prasītāju un Biroju tika noslēgta Vienošanās par juridisko pakalpojumu sniegšanu. Atbilstoši Vienošanās 4.1. punktam prasītāja apņēmās izmaksāt Birojam atlīdzību, ceļa izdevumus un papildus honorāru 1% plus PVN no civillietas prasības summas, ja pieteikums tiks apmierināts un spriedums būs stājies spēkā. 2012.gada 31.janvārī noslēgta 2012.gada 31.janvāra Vienošanās, kā neatņemama sastāvdaļa pie pušu iepriekš noslēgtās Vienošanās, kuras 4.punkts paredzēja Birojam papildus Honorāru 10% plus PVN no apmierinātās prasības summas, ja pieteikums tiks apmierināt un spriedums būs stājies spēkā.

Tiesa secinājusi, ka lietā pastāv strīds par to, vai Birojam ir tiesības saņemt papildus honorāru 10% apmērā, jo pēdējā tiesas sēdē, kurā prasība tika apmierināta, kā prasītājas pārstāvis piedalījās cits advokātu birojs, un par to vai bija beidzies Vienošanās darbības laiks.

Novērtējot pušu paskaidrojumus, rakstveida pierādījumus, kā arī ņemot vērā liecinieka /persona G/ liecības, tiesa secinājusi, ka atbildētājs, kā vienīgā pilnvarotā persona laika periodā no 2006.gad jūnija līdz 2013.gada decembrim sniedzis prasītājai visaptverošu, kvalitatīvu juridisko palīdzību civillietā Nr.C04281207. Vēl 2014.gadā pēc prasītājas lūgumiem atbildētājs sniedzis skaidrojumus par lietas apstākļiem un virzību.

Tiesa secinājusi, ka tiesvedības laikā bijusi spēkā 2007.gada 11.decembra pilnvara Nr.02-1.9/52, kas izdota bez termiņa. Pilnvarojuma mērķis- piedzīt naudas summu no AS "Latvijas Dzelzceļš". Uzdevuma izpildes laikā periodiski slēgtas vienošanās, tajā skaitā 2011.gada 16.novembrī Vienošanās un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās, taču tās abas bija vērstas uz konkrētu mērķi – prasītājas interesēs panākt noteiktas naudas summas piedziņu.

Par nepamatotu tiesa atzinusi prasītājas apgalvojumu, ka Vienošanās starp pusēm bija beigusies jau 2012.gada 31.decembrī.

Tiesa secinājusi, ka to, ka tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju pastāvēja arī pēc 2012.gada 31.decembra, pierāda 2013.gada 18.aprīļa pieprasījums Nr.02/0059, kurā no atbildētāja pieprasīta informācija par tiesvedības gaitu, kā arī pieprasīta informācija par izdevumiem par juridisko palīdzību, t.sk., skaitā neizrakstītajiem rēķiniem. 2013.gada 3.maijā atbildētājs sniedzis prasīto informāciju un, atsaucoties uz 2012.gada 31.janvāra Vienošanos, norādījis iespējamo honorāru prasības apmierināšanas gadījumā - 10% no 54 827,52 EUR.

Tiesa konstatējusi, ka puses rīkojušās atbilstoši Civillikuma 2305.pantam – pilnvarniekam jādod savam pilnvarotājam norēķins par uzdevuma izpildīšanu un sevišķi par visiem pie tam bijušajiem ieņēmumiem un izdevumiem.

Tiesa konstatējusi, ka 2012.gada 31.janvāra Vienošanās noteiktais honorārs nav aprobežots ar kādu termiņu vai nosacījumu, ka honorārs tiek izmaksāts tikai tad, ja nauda tiek iegūta līdz kādam noteiktam datumam. Ņemot vērā Civillikuma 2311.pantā paredzēto, tiesa atzinusi, ka pat tad, ja vienošanās būtu terminēta, atbildētājam būtu tiesības saņemt honorāru arī laikā, kad vienošanās termiņš jau ir beidzies. Vienošanās 4.punktā viennozīmīgi norādīts, kādā gadījumā un pie kādiem apstākļiem atlīdzība tiks izmaksāta, t.i., prasība tiks apmierināta un spriedums stājies spēkā.

Kritiski tiesa novērtējusi prasītājas apgalvojumu, ka starp pusēm 2011.gada 16.novembrī noslēgtā Vienošanās aprobežojās tikai ar Birojam doto uzdevumu pārstāvēt prasītājas intereses tiesas sēdē 2011.gada 22.novembrī Augstākās tiesas Civillietu palātā, norādot, ka pierādījumi lietā liecina par pretējo.

Tiesa atzinusi, ka prasītājai ir pienākums atlīdzināt advokātam par viņa paveikto darbu saskaņā ar rakstveida vienošanos.

[3] Par šo tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Prasītāja norāda, lietā nav neviens pierādījums, ka puses 2007.gadā būtu noslēgušas pilnvarojuma līgumu nenosakot pilnvarnieka atlīdzību un paredzot šo jautājumu noregulēt 2011. un 2012.gadā.

Vienošanās un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās tika noslēgtas par juridisko pakalpojumu sniegšanu, atrunājot advokāta honorāru par konkrētu darbību veikšanu un vienošanās darbības termiņu. Vienošanās nesatur nevienu atrunu par noteiktām atlīdzībām pirms Vienošanās noslēgšanas, pat atzīstot, ka starp pusēm pastāv pilnvarojuma tiesiskās attiecības no 2007.gada, ne Vienošanās ne 2012.gada 31.janvāra Vienošanās neregulē atbildētāja kā pilnvarnieka atlīdzības jautājumu. Atbildētāji pēc 2012.gada 1.februāra civillietā Nr.C04281207 nav veikuši nevienu darbību, kā rezultātā apšaubāma ir pilnvarojuma tiesisko attiecību pastāvēšana.

Prasītāja uzskata, ka vērtējot kopsakarā Vienošanās un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās noteikumus nepastāv šaubu, ka 2012.gada 31.janvāra Vienošanās ir Vienošanās neatņemama sastāvdaļa un attiecībā uz 2012.gada 31.janvāra Vienošanos darbojas arī Vienošanās 5.3. punktā noteiktais darbības termiņš. Tiesa nav argumentējusi, kādēļ būtu uzskatāms, ka Vienošanās 4.1.punkts un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punkts nav saistīts ar Vienošanās 5.3. punktu. Tiesa nav motivējusi kādēļ atbildētāja tiesībai saņemt papildu honorāru nav noteikts termiņš. Arī apstrīdētajā advokāta rēķinā kā pamatojums ir norādīs 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punkts, nevis pilnvarojuma līgums, kā rezultātā nepastāv tiesisks pamats aplūkot 2012.gada 31.janvāra Vienošanās noteiktā papildu honorāra izmaksu no pilnvarojuma tiesiskajām attiecībām.

Apelācijas sūdzībā prasītāja atsaucas uz Advokatūras likuma 53., 57.pantu un norāda, ka tiesa nepamatoti 2012.gada 31.janvāra Vienošanās noteikto papildu honorāru pielīdzinājusi pilnvarnieka atlīdzībai par lietas vešanu un atzinusi par norēķinu ar pilnvarnieku.

Prasītāja norāda, ka Vienošanās 1.1.punktā un 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 1.punktā noteiktas skaidras darbības, kas uzdotas advokātam, kas nesatur visas lietas vešanas uzdošanu. Prasītāja atsaucas uz 1504.pantu un norāda, ka nav izprotams tiesiskais pamats, kādēļ tiesa atzinusi, ka atbildētājiem uzdots vest visu lietu, jo vienošanās nosaka konkrētus uzdevumus un termiņu 2012.gada 31.decembri pēc kura vienošanās vairs nav spēkā. Pie tam, no 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 1. un 2. punkta izriet, ka par uzdoto uzdevumu – kasācijas sūdzības sagatavošanu un iesniegšanu atbildētājiem ir veikts norēķins. Ievērojamā papildu honorāra izmaksas priekšnoteikums tika noteikts ar apmierinoša sprieduma spēkā stāšanos vienošanās darbības termiņā, kas netika sasniegts.

Apelācijas sūdzībā lūgts apmierināt prasību.

[4] Tiesas sēdē prasītājas un apelācijas sūdzības iesniedzējas pārstāvis J.Zaķis neieradās.

[4.1] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2018.gada 31.maija lēmumu tiesas sēdē zvērināta advokāta J.Zaķa neierašanās iemesli tika atzīti par neattaisnotiem. Bez tam tika ņemts vērā, ka atbildētāja puse neapstiprināja produktīvu izlīguma pārrunu turpināšanos, tiesas kolēģija atzina, ka netiek nodibināti pamati lietas izskatīšanas atlikšanai.

[4.2] Atbildētāju pārstāvis, zvērināts advokāts Ē.Cars prasību neatzina un apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu, paskaidrojot, ka pirmās instances tiesa pareizi nodibinājusi lietas faktiskos apstākļus un izdarījusi pareizus secinājumus strīdā. Atbildētāju ieskatā nav pamata piemērot Civillikuma 1509.pantu apstrīdētās Vienošanās iztulkošanā, uz ko pamatoti norādījusi arī pirmās instances tiesa. Bez tam vērsa tiesas uzmanību uz to, ka prasītājas pārstāvja birojs prasītāju pārstāvēja vien vienā tiesas sēdē pēc Augstākās tiesas nolēmuma, saņemot honorāru, par pozitīvu iznākumu lietā, kurā atbildētājs A.Gļaņenko ieguldījis savu darbu gandrīz desmit gadu garumā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi pierādījumus, noklausījusies pušu paskaidrojumus, tiesas kolēģija uzskata, ka prasība nepamatota un noraidāma.

[5] Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums prasības noraidīšanai ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai, Kurzemes apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai ar šajā spriedumā papildus norādītajiem argumentiem, atbildot uz apelācijas sūdzībā izvirzītajiem iebildumiem.

[5.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu, fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[5.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

[5.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192.pantu tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata. Prasītājas prasījums ir tas, par ko lūgts taisīt spriedumu.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka šajā normā ietverts svarīgs princips, kas neļauj pieteikt un uzturēt tiesā prasījumus vai iebildumus bez pienācīgas argumentācijas un bez pierādījumiem. [..]. Tiesas konsekventi ievēro noteikumu, ka prasītājam nepietiek izvirzīt prasījumu, bet tas arī jāpamato. Tāpat arī atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Šis uzdevums nav viegls, tāpēc jau no romiešu tiesībām tas ieguvis apzīmējumu – pierādīšanas nasta (*lat. – onus probandi*) (*sk. Civilprocesa likuma komentāri I.daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 328.lp.*) *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 30.decembra spriedumu lietā SKC-328).*

[5.4] Šajā spriedumā nodibināto faktu un minēto argumentu dēļ, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja nav pierādījusi savas prasības pamatotību, tādēļ tā ir noraidāma, secīgi nevar tikt atzīta par pamatotu un apmierināta tās apelācijas sūdzība, jo tajā norādītie argumenti, tiesas kolēģijas ieskatā, nedod pamatu taisīt citādu spriedumu lietā.

[5.5] Strīds lietā nepastāv arī par to, ka zvērināts advokāts A.Gļaņenko 2017.gada 7.martā pamatojoties uz 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punktu izrakstījis rēķinu Nr.48, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 540.panta 6.punktam, ir izpildu dokuments.

[5.6] Tāpat netiek apstrīdēts fakts, ka ar 2017.gada 10.maija zvērināta advokāta A.Gļaņenko lēmumu nolemts nodot minēto rēķins nodotu zvērinātam tiesu izpildītājam piespiedu izpildei (2.sēj., lietas 16.lapa)

[5.7] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka pušu starpā nepastāv strīds par lietas materiālos esošo dokumentu sastādīšanas laiku, saturu, parakstīšanas laikiem un apstākļiem.

[6] Lietā ir nodibināts, ka Birojs darbojas uz ar 1992.gada 30.jūnija Latvijas Advokātu kolēģijas lēmumu Nr.422 apstiprinātā Nolikuma pamata. Atbildētājs A.Gļaņenko ir vienīgais praktizējošais advokāts Birojā, kurš arī Biroja vārdā slēdzis strīdus vienošanos.

[6.1] Lietā strīds nepastāv par to, ka civillieta Nr.C04281207 ierosināta, pamatojoties uz 2007.gada 3.aprīļa prasības pieteikumu, kuru sastādījis A.Gļaņenko un ka minētās tiesvedības laikā bijusi spēkā 2007.gada 11.decembra pilnvara Nr.02-1.9/52, kas izdota bez termiņa. Pilnvarojuma mērķis - piedzīt naudas summu no AS "Latvijas Dzelzceļš".

Tāpat prasītāja neapstrīd, ka konkrētā uzdevuma izpildes laikā periodiski slēgtas vienošanās, tajā skaitā 2011.gada 16.novembrī un 2012.gada 31.janvārī, kuras visas bija vērstas uz konkrētu mērķi – prasītājas interesēs panākt noteiktas naudas summas piedziņu.

[7] Atbilstoši Advokatūras likuma 57. panta pirmajai daļai zvērināti advokāti par uzņemšanos vest lietu un attiecīgās atlīdzības apmēru rakstveidā

vienojas ar klientu.

[8] Strīds lietā nepastāv par to, ka pušu starpā 2011.gada 16.novembrī noslēgta Vienošanās par juridisko pakalpojumu sniegšanu Ventspilī, kuras 1.1.punktā definēts vienošanās priekšmets - darbu kompleksu, kas ietver sevī juridiskās konsultācijas strīdā ar VAS "Latvijas Dzelzceļš" lietā Nr.C04281207 par zaudējumu piedziņu 385 330,03 LVL apmērā, to skaitā prasītājas interešu pārstāvēšana tiesas sēdē 2011.gada 22.novembrī Augstākās tiesas Civillietu palātā, dažādu dokumentu sagatavošanu un iepazīšanās ar lietas materiāliem tiesā.

[8.1] Savukārt, attiecībā uz norēķinu kārtību, 2011.gada 16.novembra Vienošanās 4.1.punktā paredzēts, ka prasītāja samaksā Birojam par zvērināta advokāta A.Gļaņenko juridiskajiem pakalpojumiem atlīdzību 300 LVL un PVN par pārstāvību 2011.gada 16.novembra tiesas sēdē un ceļa izdevumus un papildus honorāru 1% apmērā plus PVN no Civillietas prasības summas, ja pieteikums tiks apmierināts un spriedums būs stājies spēkā.

[8.2] Bez tam, 2011.gada 16.novembra Vienošanās 5.3.punktā puses paredzējušas, ka Vienošanās darbojas līdz 2012.gada 31.decembrim.

[9] Tāpat strīds nepastāv par to, ka 2012.gada 31.janvārī noslēgta Vienošanās, kura saskaņā ar tās 7.punktu ir 2011.gada 16.novembra Vienošanās neatņemama sastāvdaļa un pārējās pušu attiecībās, kuras nav pretrunā ar 2012.gada 31.janvāra Vienošanos, paliek spēkā 2011.gada 16.novembra Vienošanās noteikumi.

[9.1] 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 1.punktā atbildētājs uzņēmies sagatavot un iesniegt kasācijas sūdzību strīdā ar VAS "Latvijas Dzelzceļš" lietā Nr.C04281207, paredzot samaksu par šo pakalpojumu 120 LVL bez PVN, kā arī nosakot, ka papildus puses vienojas par samaksu sakarā ar prasītājas interešu pārstāvēšanu kasācijas sūdzības izskatīšanas laikā.

[9.2] Savukārt 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punkts paredz papildus honorāru birojam – 10% plus PVN no apmierinātās Civillietas summas, ja pieteikums tiks apmierināts un spriedums būs stājies likumīgā spēkā.

[9.3] Bez tam, 2011.gada 16.novembra Vienošanās 5.3.punktā puses paredzējušas, ka Vienošanās darbojas līdz 2012.gada 31.decembrim.

[10] Ņemot vērā augstāk minēto, tiesas kolēģija secina, ka pušu starpā ir notikusi vienošanās par dalīto advokāta sniegto pakalpojumu apmaksu.

[10.1] Juridiskajā literatūrā, vērtējot advokātu vienošanos ar klientu, secināts, ka "gadījumā, ja lieta ir ar paaugstinātu juridisko sarežģītības pakāpi, klients nevēlas apmaksāt no advokāta saņemto juridisko palīdzību pēc tā sauktās stundu likmes, bet vēlas izmantot vismaz dalīto apmaksu – daļu maksājot par nostrādātajām stundām, daļu atlīdzības maksājot kā prēmiju pēc labvēlīga rezultāta saņemšanas". Šo prēmiju atkarībā no rezultāta, raksta autors dēvē par pateicību (*honorarium*). "Šo pateicību puses aprēķina atkarībā no sasniegtajiem rezultātiem klienta labā. (..) Galu galā tieši termins "*honorarium*", kas tiek lietots advokāta atlīdzības apzīmēšanai, ir *ex gratia* maksājums jeb maksājums personai par tās sniegtajiem pakalpojumiem".

Minētā raksta autors arī secina, ka advokāta honorārs saistībā ar rezultātiem nav pretējs labiem tikumiem vai morāles normām (*Viktors Tihonovs zvērināts advokāts, "A. Grūtupa biroja" vadītājs, Jurista Vārds 19. Jūnijs 2012 /NR. 25 (724) Ieskats advokāta darba atalgojuma tiesiskajā regulējumā Latvijā*)

[11] Prasītājas ieskatā nav iestājušies apstākļi, kas būtu par pamatu atbildētājam izmaksāt 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punktā paredzēto papildus honorāru, jo ievērojamā papildu honorāra 10% apmērā izmaksas priekšnoteikums tika noteikts - apmierinoša sprieduma spēkā stāšanos 2011.gada 16.novembra Vienošanās darbības termiņā, t.i., līdz 2012.gada 31.decembrim, kas netika sasniegts.

[11.1] Tiesas kolēģija prasītājas argumentu, ka tiesai, iztulkojot apstrīdēto Vienošanos bija jāvadās pēc Civillikuma 1509.panta, atzīst par nepamatotu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Tiesai jānosaka apstrīdētās Vienošanās 4.punktā ietvertā noteikuma saturs, iztulkojot to atbilstoši līguma iztulkošanas noteikumiem (Civillikuma 1504. - 1509.pants).

Latvijas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 3.marta spriedumā lietā SKC-144 norādīts, ka likumā ietverto darījuma iztulkošanas normu uzdevums ir nodrošināt, lai iztulkošanas gaitā tiktu panākts rezultāts, kas ir iespējami atbilstošākais darījuma dalībnieku gribai tā noslēgšanas laikā (*sk. K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007,233.lpp.*). Tiesību doktrīnā atzīts, ka izšķirošais faktors iztulkošanā ir darījuma dalībnieku gribai, viņu izrādītajam nodomam. Darījumu tulkošanā svarīgi ir noskaidrot tā tiesisko pamatu (*causa eficiens*) un mērķi (*causa finalis*) (*sal. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgajā zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 1998, 76.lpp.*).

Turpinājumā Augstākā tiesa atzinusi, ka Civillikums neatzīst formālu pieeju darījumu iztulkošanai, jo iztulkošanas mērķis ir uzzināt darījuma dalībnieku patiesu gribu; to situāciju, kuru puses patiesībā gribēja *(sk. S.Rudāns. Saistību tiesību komentāri. IV. Tiesisku darījumu iztulkošana. Jurista vārds, 2006.gada 9.maijs, Nr.18 (421)*).

Tādējādi, Augstākā tiesa norādījusi, ka tiesai, iztulkojot līgumu, ņemot vērā visus apstākļus, vispirms jācenšas noskaidrot līdzēju faktiskais kopīgais nodoms un patiesā griba.

Atbilstoši Civillikuma 1504.pantam tiesai, iztulkojot darījumu, vispirms jāskatās uz tajā lietoto vārdu nozīmi un, ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu. Ja rodas šaubas par vārdu nozīmi, jāievēro to jēgums un darījuma dalībnieka skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms (Civillikuma 1505.pants).

Tikai tad, ja saskaņā ar Civillikuma 1504.-1505.pantu līdzēju patieso nodomu nevar noskaidrot un no darījuma izriet dažādas iztulkojumu iespējas, tiesai jāpiemēro Civillikuma 1507.-1509.pants.

Šāda tiesisku darījumu iztulkošanas kārtība nostiprināta arī tiesu praksē (*sk. Augstākās tiesas 2004.gada 1.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-642/2004, 2015.gada 27.oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-152/2015 (C32284011) un 2017.gada 12.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-3/2017 (C29543112)*).

[11.2] Līdz ar to tiesas kolēģija, ņem vērā Civillikuma 1504.pantā noteikto, ka darījumu iztulkojot jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu.

Apstrīdētais 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punkts paredz: "Puses vienojas par papildus honorāru Birojam – 10% (plus PVN) no apmierinātās Civillietas summas par labu pasūtītājam, ja pieteikums tiks apmierināts un spriedums būs stājies spēkā".

Tiesas kolēģija atzīst, ka strīdus punkts izteikts skaidri un saprotami, līdz ar to tiesai ir jānoskaidro, vai tas saskan ar pušu gribu.

No apstrīdētā noteikuma secināms, ka priekšnoteikums papildus honorāra samaksai ir, pirmkārt, pieteikums tiks apmierināts un otrkārt, spriedums būs stājies spēkā.

Izvērtējot šos nosacījumus, tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem prasītājas apgalvojumus, ka minētie priekšnoteikumi jāsaista ar 2011.gada 16.novembra Vienošanās beigu termiņu, jo šāds nosacījums nonāk pretrunā pušu gribai sasniegt pozitīvu rezultātu strīdā, jo līdz 2012.gada 31.decenbrim tas būtu bijis neiespējami Civilprocesa likuma regulējuma, kā arī sakarā ar lietu izskatīšanas termiņiem attiecīgu instanču tiesās Latvijā.

Proti, lietā strīds nepastāv par to, ka 2012.gada 31.janvāra Vienošanās tapa pēc tam, kad apelācijas instances tiesa ar 2011.gada 6.decembra spriedumu (pilns spriedums sastādīts 2012.gada 2.janvārī) bija noraidījusi prasību un attiecīgi termiņš kasācijas sūdzības iesniegšanai bija 2012.gada 2.februāris (kā redzams no lietas materiāliem, tad kasācijas sūdzība sastādīta 2012.gada 1.februārī – 1.sēj., lietas 131.-136.lapa).

[11.3] Civilprocesa likuma 474.pantā (redakcijā, kas ir spēkā kopš 01.01.2003.)

noteikta kasācijas instances tiesas kompetence, paredzot, ka tā var taisīt vienu no šādiem spriedumiem:

1) atstāt spriedumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt visu spriedumu vai kādā tā daļā un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas vai pirmās instances tiesā;

3) atcelt visu spriedumu vai tā daļu un atstāt pieteikumu bez izskatīšanas vai arī izbeigt tiesvedību, ja otrās instances tiesa nav ievērojusi šā likuma 219. vai 223.panta noteikumus;

4) grozīt spriedumu daļā par prasības apmēru, ja tas nepareizi noteikts, kļūdaini piemērojot materiālo tiesību normu.

Līdz ar to, lai iestātos apstrīdētās Vienošanās 4.punktā paredzētie priekšnoteikumi papildus honorāra saņemšanai, kasācijas instances tiesai bija jāatceļ apelācijas instances tiesas viss spriedums vai kādā tā daļā un jānodod lietu jaunai izskatīšanai apelācijas vai pirmās instances tiesā. Savukārt pēc attiecīga nolēmuma pieņemšanas attiecīgi nepieciešams laiks, lai spriedums stātos spēkā.

[11.4] Kā redzams no lietas materiāliem, tad kasācijas instances tiesas spriedums lietā taisīts 2013.gada 28.decembrī. Tātad, ja atzīst par pamatotu prasītājas viedokli, ka šis noteikums aprobežots ar termiņu – 2012.gada 31.decembri, būtu jāsecina, ka puses slēdzot 2012.gada 31.janvārī Vienošanos, apzinājušās, ka 4.punktā paredzētie nosacījumi nekad neiestāsies tieši termiņa notecējuma dēļ.

Šis secinājums pamatots ar faktu, ka Vienošanās slēgšanas laikā - 2012.gada 31.janvārī apelācijas instances tiesas spriedums prasītājai bija nelabvēlīgs, līdz ar to pusēm nebija pamata paļauties, ka pozitīvs gala nolēmums stāsies spēkā 11 mēnešu laikā proti, līdz 2012.gada 31.decembrim.

Šāds arguments ir pilnīgā pretrunā prasītājas tā brīža interesēm, jo labvēlīga spriedumа saņemšanai bija jāsagaida spriedums, ar kuru tiek atcelts nelabvēlīgais apelācijas instances tiesas spriedums, jauns apelācijas instances tiesas spriedums un tā spēkā stāšanās.

Lietā strīds nepastāv par to, ka apmierinot prasītājs kasācijas sūdzību (kuru sastādījis atbildētājs A.Gļaņenko) kasācijas instances tiesa nodevusi lietu jaunai skatīšanai apelācijas instances tiesā, kura, savukārt, lietu izskatījusi tikai 2015.gada 15.oktobrī.

Visbeidzot, apelācijas instances tiesas spriedums, ar kuru pieteikums apmierināts, stājies spēkā 2016.gada 8.decembrī.

[11.5] Tiesas kolēģija atzīst, ka augstāk izvērtētie apstākļi dod pamatu atzinumam, ka pušu griba izteikta skaidri un nepārprotami: "pieteikums tiks apmierināts un spriedums būs stājies spēkā", nesaistot šos nosacījumus ar konkrētu termiņu, jo atbilstoši Civillikuma 1507.pantam iztulkojumam, pēc kura darījums tiek uzturēts un pēc iespējas paliek spēkā, dodama priekšroka pret tādu iztulkojumu, kuram ir otrādas sekas.

Līdz ar to pirmās instances tiesas secinājums, ka 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punkta nosacījumu izpildīšanās nekādā mērā nav saistāma un aprobežota ar 2011.gada 16.novembra Vienošanās termiņu, ir pilnīgi pareizs un pamatots, jo tas atbilst pušu gribai, proti, apmierināt prasības pieteikumu ar spēkā stājušos spriedumu.

[12] Tiesas kolēģija, ņemot vērā lietā nodibinātos faktus atzīst, ka pretēji apelācijas sūdzībā minētajiem argumentiem, apstrīdēto 2012.gada 31.janvāra Vienošanos nevar skatīt atrauti no pušu starpā pastāvošajām pilnvarojuma attiecībām kopš 2006.gada nogales.

Šo tiesas secinājumu apstiprina arī pirmās instances tiesā nopratinātā liecinieka /persona G/, kurš strīdus tiesvedības laikā bija prasītājas amatpersona – valdes loceklis, liecinātais. Proti, ka tieši A.Gļaņenko tika izraudzīts juridiskās palīdzības sniegšanai konkrētajā strīdā. A.Gļaņenko bija vienīgā pilnvarotā persona laika no 2006.gada jūnija līdz 2013.gada decembrim, kura sniegusi prasītājai visaptverošu, kvalitatīvu juridisko palīdzību civillietā Nr.C04281207. Bez tam liecinieks liecināja, ka prasītājai bija tāda prakse, ka vienošanās tikušas slēgtas terminētas, parasti uz gadu, tādēļ viena uzdevuma izpildes laikā varēja būt slēgtas vairākas terminētas vienošanās. Bez tam paskaidroja, ka prasītājas normāla prakse bijusi, ka nolīgtais advokāts, kurš uzsācis lietu, noved to līdz galam. Liecinieks apliecināja, ka konkrēti 2011.gada 16.novembra Vienošanās darbības termiņš nevar tikt piesaistīts spriedumа spēkā stāšanās datumam konkrētajā civillietā, jo tas ir vispārzināms fakts, ka Latvijā tik īsā laikā tikt pie spēkā esoša galējā nolēmuma strīdīgā lietā nav iespējams.

[12.1] Nav pamatots arī prasītājas arguments, ka nav konstatēta pušu vienošanās par samaksu pirms apstrīdētās vienošanās un to vai ir veikts norēķins, jo šis arguments ir pretrunā lietā novērtētajiem apstākļiem, proti, ka pilnvarojuma attiecības ir pastāvējušas iepriekš, pušu starpā slēgtas vairākas terminētas vienošanās konkrētā uzdevuma izpildes laikā. Turklāt, no divām lietā esošajām vienošanās izriet, ka pastāvējusi vienošanās par dalīto advokāta sniegto pakalpojumu apmaksu.

Līdz ar to arī šis iebildums nedod pamatu uzskatīt, ka pilnvarojuma tiesiskās attiecības pušu starpā nav pastāvējušas iepriekš.

[12.2] Pirmās instances tiesa pamatoti secinājusi, ka to, ka pilnvarojuma tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju pastāvēja arī pēc 2012.gada 31.decembra, pierāda 2013.gada 18.aprīļa pieprasījums Nr.02/0059, kurā no atbildētāja pieprasīta informācija par tiesvedības gaitu, kā arī pieprasīta informācija par izdevumiem par juridisko palīdzību, t.sk., skaitā neizrakstītajiem rēķiniem. 2013.gada 3.maijā atbildētājs sniedzis prasīto informāciju un, atsaucoties uz noslēgto Papildus vienošanos, norādījis iespējamo honorāru prasības apmierināšanas gadījumā - 10% no 54 827,52 EUR (1.sēj., lietas 72.,73.lapa).

[12.2.1] Turklāt, 2014.gada 18.februārī atbildētājs sniedzis atskaiti par lietas būtību prasītājas valdes sēdē, kā arī pēc tās lūguma 2014.gada 8.martā sagatavots detalizēts rakstveida pārskats par lietu (1.sēj., lietas 182.lapa).

[12.3] Minētais kopsakarībā ar pārējiem lietā nodibinātiem faktiem dod pamatu apšaubīt prasītājas viedokli, ka atbildētāja pilnvarojums bija aprobežots ar termiņu – 2012.gada 31.decembris.

[13] Lietā ir nodibināts un strīds nepastāv arī par to, ka 2014.gada 2.aprīlī jeb pēc Augstākās tiesas 2013.gada 28.decembra sprieduma lietā Nr.04281207, ar kuru tika atcelts apelācijas instances tiesas spriedums un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, prasītāja pilnvarojusi pārstāvēt savas intereses strīdus civillietā zvērinātus advokātus J.Zaķi un E.Ekartu (1.sēj, lietas 147.,148.).

[13.1] Advokatūras likuma 57.panta otrā daļa paredz klienta tiesības jebkurā laikā pieņemt viena zvērināta advokāta vietā citu zvērinātu advokātu vai pats uzņemties lietas vešanu, atlīdzinot advokātam par viņa veikto darbu saskaņā ar rakstveida vienošanos.

[13.2] Lietā nav iegūti pierādījumi, ka prasītāja būtu ievērojusi minēto Advokatūras likuma normu. Gluži pretēji, lietā ir nodibināts, ka zvērināts advokāts A.Gļaņenko nav pat ticis informēts par advokātu maiņu (1.sēj., lietas 178.-181.lapa).

[13.3] Ņemot vērā visu šajā spriedumā, papildus pirmās instances tiesas spriedumа argumentācijai, minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma, jo tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājam, zvērinātam advokātam A.Gļaņenko 2017.gada 7.martā pamatojoties uz 2012.gada 31.janvāra Vienošanās 4.punktu bija tiesisks pamats izrakstīt rēķinu Nr.48 un tā nesamaksas gadījumā lemt par nodošanu piespiedu izpildei.

[14] Civilprocesa likuma 41.pants paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus Līdz ar to, no prasītājas atbildētāja labā piedzenami tiesas izdevumi – samaksātā kancelejas nodeva par liecinieka uzaicināšanu 4,27 EUR.

[14.1] Civilprocesa likuma 44.panta otrā daļa paredz, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums apmierināts pilnīgi vai daļēji, savukārt Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktā paredzēts, ka atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantisks raksturs atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 EUR.

Attiecībā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu atbildētāju pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Ēriks Cars iesniedzis rēķinus par pārstāvību tiesā apelācijas instances tiesā par summu 181,50 EUR.

Ņemot vērā Civilprocesa likuma 44.panta piektās daļas nosacījumus ievērojot taisnīguma un samērīguma principus, kā arī novērtējot lietas sarežģītību, tiesas sēžu skaitu, atbildētājas pārstāvja sagatavotos paskaidrojumus un pierādījumus tiesas kolēģija uzskata, ka atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības apmērs ir nosakāms to faktiskajā apmērā.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par naudas summas piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432., 434.pantu, tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt AS "Ventspils tirdzniecības osta" prasību pret zvērinātu advokātu Anatoliju Gļanenko un ZAB "Zvērināta advokāta A.Gļanenko birojs" par atbrīvošanu no pienākuma apmaksāt advokāta rēķinu.

Piedzīt no AS "Ventspils tirdzniecības osta", reģistrācijas Nr.40003236622, par labu Anatolijam Gļanenko, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 4,27 EUR (četri *euro* un 27 centi) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 181,50 EUR (simtu astoņdesmit viens *euro* un 50 centi).

Atcelt ar Ventspils tiesas tiesneša 2017.gada 6.jūnija lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu lietā.

Noteikt AS "Ventspils tirdzniecības osta" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, daļā par naudas līdzekļu piedziņu, 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Zaiceva

Tiesnese L.Vēbere

Tiesnese J.Mauliņa